

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVI. Ч. 252. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 29-ге жовтня 1938.

No. 52. Jersey City, N. J., Saturday, October 29, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИТАЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ КАБІНЕТ ЗАКАР- ПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

На вістку, що в Закарпатській Україні уряд перейшов у руки відомих українців, Український Народний Союз вислав на руки прем'єра, о. Августина Волошина, таку телеграму:

Ваша Ексцеленціє! Українці в Америці, зорганізовані в найбільшу українську заповомову організацію під назвою Український Народний Союз, сліdkують щільно за розвитком подій у Закарпатській Україні та бажають братам українцям Закарпаття з глибини душі найкращих успіхів у боротьбі проти мадярських і польських зазіхань. З великою радістю ми зустріли вістку, що Вас, Ексцеленціє, назначено прем'єром молодого Закарпатської Держави. Ми виражаємо цей факт та, свідомі того, що Ваш уряд буде мати великі труднощі до поборення, прирікаємо всяку можливу підтримку Вашій роботі й зусиллям за здійснення найвищого ідеалу українського народу.

За Український Народний Союз: Микола Мурашко, головний президент; Григорій Герман, Марія Малевиц, заступники головного президента; Дмитро Галич, головний секретар; Роман Слободян, головний касир.

Об'єднання Українських Організацій в Америці вислало на руки прем'єра о. А. Волошина таку телеграму:

Українські імігранти Америки і їх організації, злучені в Об'єднанні, безмежно радіють вісткою, що Закарпатська Україна по сотках літ мадярської неволі дочекалася свого власного українського уряду. Об'єднання з одушевленням вітає Ваш уряд, бажає йому успіху в обороні прав українського народу на Закарпатті та запевняє, що в його важкій боротьбі проти мадярських і польських посягань на Закарпаття буде його підтримувати всіми засобами й буде давати всяку можливу поміч.

За Об'єднання Українських Організацій в Америці: Омелян Ревюк, президент; Дмитро Галич, секретар.

АМЕРИКА ОБОРОНЯЄ СВОЇ ПРАВА В КИТАЮ.
ВАШИНГТОН. — Американський уряд вислав до Японії ноту, в котрій домагається від Японії перестати порушувати американські права в Манчжуні й встановити Китай та направити шкоди, вже пороблені. Нота домагається від Японії признання для Америки права „відкритих дверей“.

Нота зложена в рішучім тоні. Її текст уряд подав до публічного відома.

МЕКСИКО ЗДЕРЖУЄ ДАЛЬШУ КОНФІСКАТУ АМЕРИКАНСЬКИХ МАЄТКІВ.

МЕКСИКО. — Президент Карденас приказав здержати заборону даліших послідостей американських громадян і корпорацій, поки не скінчаться ведені тепер переговори з американським урядом щодо полагодження старого довгу в сумі 10 мільйонів доларів.

ПІВДЕННА АМЕРИКА ПІДДЕРЖУЄ СТАНОВИЩЕ РУЗВЕЛТА.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Вся преса краю висказується за признанням про становище американського уряду супроти посягань європейських держав по краї західної півкулі, котре зясував президент Рузвельт у своїй радіовій промові на конференції для біжучих справ, улаштованій щоденником „Нью Йорк Геральд Трибюн“ у Нью Йорку. Газети кажуть, що міжхенський договір викликає в краях латинської Америки ріжні побоювання, які тепер президент Рузвельт значно успокоює.

У подібному тоні висказуються газети інших країн Сходу й Південної Америки. Бразильська преса домагається від свого уряду збільшення зброєнь.

ДЮІ ЗАКИДАЄ КОРУПЦІЮ СЕРЕД УРЯДНИЦТВА СТЕЙТУ.

ЕЛМАЙРА (Нью Йорк). — Томас Е. Дюї, кандидат Республіканської Партії на уряд стейтового губернатора, закидає у своїй черговій кандидатській промові, що цивільне урядництво стейту скорумповане політичною корупцією. Навіть 50 процентів урядництва не мають забезпечення, що їх не віддалять з роботи на домагання якогось політика. Він закидав губернаторові Ліменові, що він не здержував цієї корупції рядництва.

ОГЛЯДАЮТЬ ВИСТАВУ.
НЮ ЙОРК. — 4,000 делегатів на 8. річний форум, улаштований щоденником „Нью Йорк Геральд Трибюн“, закінчили в четвер свої сесії та грем'яльно виїхали на оглядини Світової Вистави, що буде тут викінчена й офіційно відкрита в 1939 році.

Оглядачі дивувалися, що на цю виставу вже викінчено стільки будівель.

ПОІЗДКА РІБЕНТРОПА ДО ІТАЛІЇ.

З нагоди приїзду німецького міністра Рібентропа до Італії італійські газети зазначають, що вісь Берлін—Рим працює далі в повній згоді та що приїзд Рібентропа мав узгодити дальшу акцію цієї осі. Заразом в італійських газетах присвячується багато місця гарячковим зброєнням демократичних країн та говориться, що в обличчя цієї небезпеки союз Німеччини з Італією мусить іще більше закріпитись. Італійська преса пише про приїзд про Японію і натякає про скріплення протикомуністичного пакту між Італією, Німеччиною і Японією.

ВЕЛИКИЙ ЗБІР ТЮТЮНУ В КАНАДІ.

Сьогорічний збір тютюну в Канаді, який ріжуть на папіроси, обчислюють на 60 мільйонів фунтів. В це обчислення не зараховують шорткого тютюну вживаного до люльки, і тютюну до роблення цигар. Плекання тютюну на більшу скалюється вже важким промислом у провінціях Онтеріо і Квебек.

АЛБЕРТА ВИСЕЛЮЄ МЕНОНІТІВ.

Провінційний уряд рішив виселити з провінційних земель у Піс Ривері 20 менонітських родин. Станеться це тому, що ті родини осіли на землях протизаконно, бо не мали трілітного замешкання в провінції і не мають фондів на ведення фермерського господарства. Всіх менонітських родин осіло в дистрикті Форт Верміліон 50, однак декотрі з них закупили там землю, а інші виарендували її. До тих менонітів не має провінція ніякого права мішатися. Згадані менонітські родини прибули до Алберти з Манітоби або Саскачевану, а ще інші з Мексика. Проти менонітів, що прибули з Мексика, вносила провінція протест до Оттави, бо деякі з них хоруять на небезпечну недугу очей (трахому) й не повинні були бути впущені до Канади.

ВІДКРИВАЮТЬ СЕНЗАЦІЙНІ ШПИГУНСЬКІ НАМІРИ.

НЮ ЙОРК. — На процесі проти 3 осіб, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини, зізнавала Кейт Муг, що вона була в літі 1937 року в Німеччині, своїм родинним краєм, в товаристві д-ра Грібля, нацистичного пропагандиста, та що там Грібль представив її двом „джерельменам“ з німецької армії, котрі потім предложили їй план розведення правильної шпionage в Америці в користь Німеччини; вона мала наняти у Вашингтоні віллію, приймати в ній політиків, військових та газетарів і від них вивідуватися військові секрети Америки, а притому вихвалити чесноти національно-соціалістичного уряду. Свідок заявила, що вона на цю пропозицію не згодилася.

МИТОВІ УРЯДНИКИ НА РЕВІЗІЇ В МЕШКАННІ СУДІ.

НЮ ЙОРК. — Вісім митових урядників перевели ревізю в домі Едгара Лавера, члена вищого суду в цьому місті, шукаючи товарів, що, мовляв, були перепачковані з Європи без оплати мита.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ: УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ НАС І НАШИХ ДІТЕЙ. ЧИ ПРИГОТОВЛЯЄМОСЯ МИ НАЛЕЖНО ДО ЦЬОГО ВИСТУПУ?

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church St. Annex, New York, N. Y.

Чеки й почтові перекази виписувати на ім'я:
NICHOLAS MURASZKO, Treas.

ПОМАГАЄ РАНЕНИМ.

Пані Чанг-Кай-Шек, жінка китайського військового начальника, керує китайськими шпиталями. На світліні вона представлена в хвилині, як оглядала медичні інструменти, прислані Китаєві в дарунок від чехословацького уряду. Кілька годин по знятті цієї світліни цей шпиталь обстрілювали японські літуні.

ОПЕРА „ВЕСНЯНА КАЗКА“ ДО СЛІВ ОЛЕСЯ.

Часопис „Український Тиждень“ довідується, що в Парижі композитор Євсєвський закінчує свою оперу „Весняна казка“ до слів Олеса. Ця опера має багато характерних українських ознак. Її автор глибоко захоплений творчістю поета та вдатно відтворює музичні вислови для передачі його твору.

СПОДІВАЮТЬСЯ ДВА МІЛІОНІ ФУНТІВ МЕДУ.

Обчислюють, що 1,147 пасічників в Алберті будуть мати збір меду, що винеє 2 мільйони фунтів. Пересічно з одного вулика меду одержують за ціле літо 200 фунтів меду.

НОВА СЕНЗАЦІЙНА ОБЕЗПЕЧЕНОВА АФЕРА.

Варшавська поліція попала на слід нової великої обезпеченої афери. Слідство виявило, що обманець Маріян Ковальський з Прушкова зо своєю ватагою вишукував безробітних і обезпечував їх від нещасливих випадків та смерті. По якомусь часі обезпечені безробітні предкладали фальшиві лікарські свідоцтва і діставали гроші, з яких більшу частину забирав Ковальський. Однак влада попала на слід фальшування свідоцтв, але обманців не могла зловити, бо всі обезпечені робітники подали неправдиві адреси. По короткій перерві обезпечені безробітні почали далі зголошуватися з лікарськими свідоцтвами, вже правдивими, бо ватага обманців наказувала їм кидатися під самоходи і т. п., щоб далі тягнути гроші для себе. Поліція шукає Ковальського й інших обманців.

ПОЖЕЖА ТЕАТРУ ДЛЯ ДІТЕЙ У МОСКВІ.

Перед кількома днями повсталла пожежа в театрі для дітей у Москві на площі Свердлова безпосередньо по виставі. Пожежа охопила цілий будинок, з якого залишилися лише мурі і частина гардероб та бюр. Вогонь повикручував залізні штаби немов дроті. Рятункову акцію вело кілька відділів пожежної сторожі цілу ніч і зльокалізували пожежу щойно над раном. Збогадується, що „пожежа повсталла від папіросок, що їх курили діти потайки за кулісами під час вистави.“

ПРОБУДЖУЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ВУЛЬКАН ПІД СОВЕТАМИ

Збройний напад на летунський майдан у Києві.

МОСКВА. — Вночі з 8 на 9 жовтня ц. р. військова влада в Києві була заармьована збройним нападом невідомих людей на військоове летовище. Відгос густої стрілянини було чути в цілому Києві. Між збудженими зо сну мешканцями міста знялася паніка. Як згодом виявилось, група озброєних людей увірвалася вночі на військоове летовище й, замордувавши двох вояків, що стояли на стійці, намагалася заволодити летовищем та літаками, що були в гангарах. Заармьовані частини спеціальних військ звели справжній бій з напасниками. По обох боках було кілька вбитих і ранених. Згідно з чутками, що кружляють у Києві, напад на летовище виконав загін українських повстанців, що оперують у найближчих околицях Києва. По довшій густій стрілянині повстанці покинули летовище й відступили в сусідні ліси. Заряджено за ними погоню, а всі сусідні райони обставлено військовими відділами.

Напад на військоове летовище в Києві викликав велике вражіння. Командант київської військової округи видав учора низку наказів і заряджень, щоб збільшити охорону советських військових об'єктів.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ВІДВІДУВАТИ МОГИЛУ ШЕВЧЕНКА.

КИЇВ. — У порозумінні з першим секретарем компартії України, Хрущевом, народний комісаріат внутрішніх справ видав заборону відвідувати могилу Тараса Шевченка, що своєю на високій горі над Дніпром, під Каневом. Відвідувати могилу можна тільки на підставі спеціальних дозволів влади й під керуванням відповідальних комуністичних інструкторів. Причиною видання цієї заборони було те, що, як викрила влада, підчас масових прогулок української молоді до Канева на могилі поета відбувалися віча націоналістичного характеру.

СТАЛІН НІБИ Є, НІБИ НЕМА.

МОСКВА. — Кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, Гарольд Дені, доносить з Москви, що на виставі в театрі явився Сталін разом зо своїми достоянками, щоб завдати брехню вістам, поширенням за кордоном, а також у Соведах, що він тяжко хворий, або що вже не живе. Притім Дені пише, що Сталін явився до театру, як уже були напів погашені світла. Також не виявляв своєї голови. А льожа, в якій він сидів, була заслонена серпанком. Тільки „по руках коли оплескував, можна було пізнати, що це був він“, пише Дені. Приявна публіка справила Сталінові овацію.

БРОДІЙ АРЕШТОВАНИЙ.

ПРАГА. — Перший прем'єр Закарпаття, Андрій Бродий, попав під арешт за зраду держави. Йому доказали, що він брав гроші від Мадярщини, щоб підготувати Закарпаття до плебісциту в користь Мадярщини, а заразом вів таку політику, щоб наклонити Чехословацьчину до згоди перевести на Закарпатті плебісцит.

РІБЕНТРОП У РИМІ.

РИМ. — Німецький міністр Рібентроп відбув довшу конференцію з італійським міністром Чіаном, а потім з Мусолінієм. Пару годин перед зустріччю Рібентропа Чіаном мав зустріч з англійським амбасадором, лордом Пертом, який заявив Чіанові, що англійсько-італійський договір буде незадовго в Лондоні ратифікований. Також відбув з Чіаном побачення мадярський представник. Італійська преса тепер стверджує, що в часі побачень з Рібентропом будуть порушені справи середущої Європи, спеціально мадярсько-чехословацького спору. Та заразом преса зазначає, що є ще інші справи до полагоження.

НІМЦІ ОСТЕРІГАЮТЬ ЛИТОВЦІВ.

БЕРЛІН. — Німецький міністр пропаганди, Гебельс, прилюдно заявив, що коли литовці не дадуть негайної автономії німцям у Мемелі, то їх чекає така сама доля, як дола чехів.

ЧЕРВОНІ ЗАКИДАЮТЬ, ЩО МУСОЛІНІ ДАЛІ ПОМАГАЄ ФРАНКОВІ.

БАРСЕЛЬОНА. — Червоний еспанський уряд заявив, що в той час, як Мусоліні відтягнув 10,000 своїх „добровольців“, він іншою дорогою післав Франкові на поміч свжих п'ять тисяч.

ДАЛЯДІ ЦІЛКОВИТО ЗРИВАЄ З КОМУНІСТАМИ.
МАРСЕЙ. — На конгресі своєї партії французький прем'єр Даладіє сказав, що він цілком зриває з французькими комуністами, бо вони показали непатріотами і в часі недавньої політичної кризи вели політику, шкідливу для Франції. Даладіє заявив, що мирне співжиття між німцями і французами є можливе і він у своїй політиці буде до того прямувати.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА В ЗМІНеноМУ Світі

Не лише малі держави та недержавні народи, але й така велика й могутня країна, як Злучені Держави, мусить застановитися над тим, яке їй становище зайняти в світовому положенні, зміненому останніми подіями, головним мінхенським договором.

Видно це виразно з промови, котру виголосив у середині біжучого тижня президент Рузвельт радом з Білого Дому на так званий річний форум для біжучих справ, улаштований заходами щоденника „Нью Йорк Геральд Трибюн“.

За словами президента Рузвельта, в кризі останніх тижнів світ виразно зазначив своє бажання миру.

Однак бажання миру ще не означає кінця миру. На думку президента Рузвельта, саме для миру тепер нема фактичних основ, а нема тому, що мир тепер опертий не на засади, які гарантують мир, а на силу, котра миру гарантувати не може, бо сила все когось пригнітає та змушує бунтуватися й шукати собі союзників. Лише такий мир можна вважати постійним, себто справжнім миром, що спирається на признання прав інших людей, на рівності народів і віроповідань.

Америка бажає собі миру, каже президент Рузвельт. Вона все його бажала й за нього побивалася. Вона була справді миролюбною країною, бо не мала ніякого інтересу до війни, себто не бажала собі загарбувати більше країн. Вона хотіла жити з іншими державами як добрий сусід. Так вона хоче жити з іншими державами й нині, коли розвій відносин між державами й народами розвинувся до того ступня, що кожна просто держава стала її сусідом.

Але саме через те, що доля Злучених Держав і цілої Америки нині залежить від усього того, що діється в світі, Злучені Держави мусять дивитися на цілий світ, і коли цілий світ спирається на силу, то й Злучені Держави мусять розбудовувати силу, щоб силою відповісти на еventуальне примінення сили до них.

Злучені Держави не хочуть мішатися в те, які мають бути порядки по інших державах, але рівночасно Злучені Держави будуть боронити, вразі потреби й силою, того політичного й суспільного порядку, який вони завели в себе. Крім цього Злучені Держави вважати себе зобов'язаними боронити інші американські держави перед посяганням держав споza Америки.

З таким розумінням ситуації світу й свого становища в ньому Злучені Держави мусять будувати сильнішу армію й передовсім сильнішу флоту. Що американський уряд до цього береться зовсім, по-важно, що він не обмежується лише самим голо-словним говоренням, знаємо з багатьох публичних заяв про біжучі й майбутні видатки уряду на розбудову армії, летництва й флоту.

Гонорій Бальзак.

ЗОЛОТО

Моя послугачка запросила мене одного дня на весілля своєї сестри. Щоби знати, яке то було весілля, згадаю, що ця бідна жінка діставала від мене місячно сорок су. За це що ранку застеляла мені мішко, чистила одужу, замінювала кімнату та варила мені снідання. Як усе це поробила, йшла до фабрики та працювала там решту дня, за що діставала що дня десять су. Ці чоловік, столяр, заробляв чотири франки, та що вони мали троє дітей, то не що дня був у них хліб. Ніколи опісля не стрічав я таких чесних людей, як тих двоє.

Весілля відбувалося в гостиниці при Рі де Шаретон. В обширній кімнаті танцювали вісімнадцять осіб. Всі були зодягнені по святоточному, прикрашені стаями та китичками, а всіх одушевляло лише одно бажання: мати приємність, хочби від того світ мав і завалитися.

Музик було три із заведення сліпих. Один грав на скрипці, другий на клярнеті, а третій на флеті. За цілу ніч усі разом дістали сім франків. Самособою, за це не грали вони ні Росіні ні Бетовена; грали, що знали й що хотіли й ніхто

не дорікав їм. Ті музики сиділи в віконній ніші, а щоби розрізнити їх лица, треба було підійти близько до них. Я не зараз підійшов до них, та як воно сталося, не знаю, що я підступив до них. Весілля та музика не існували для мене, бо мою душу полонив клярнетист. Скрипак і флетист мали звичайні лица, типічні лица сліпців. Зате лице клярнетиста було таке, що полонить мистця та філософа. Уявіть собі в червоному світлі лампи Дантову маску, отінену розбурханим синім волюссом. Біль лица збільшували ще сліпі очі, бо ці мертві очі оживляли думки.

Після кожного танцю скрипак і флетист завішували свій інструмент на гудзину від близи, а пили вони здорово, простягали руку до столика, де стояло їх вино, й подавали товаришам повну склянку. Він сам не міг узяти склянки, бо стіла стояв поза його кріслом, тому клярнетист дякував за кожним разом, киваючи приязно головою. Я підійшов ближче до сліпих, щоб чути їх розмову. Та як я лише при-йшов, вони наче звітрили, що я не був звичайний робітник, і затихли.

В ОБОРОНІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Заява, зложена д-ром Л. Мишугою в імені американських українців у Відні через радіо, 14. жовтня 1938).

Закарпатська Україна, себто та земля, яку дехто баламутно ще й далі пробує називати „Підкарпатська Русь“, була, як відомо, від непам'ятних часів землею, на якій природним господарем був український нарід. І такою вона є й тепер. Велика частина народу цієї країни була змушена через утиски мадярської влади і нужди покидати рідну землю і шукати свободи та можності до життя на американській землі. І саме та імміграція згодом заважила на тім, що Закарпаття ввійшло по світовій війні в склад чехословацької республіки.

Не є моїм завданням вичисляти ті безмежні кривди, яких дізнало Закарпаття під пратькою владою, коли мати на думці господаря цієї землі, себто український нарід, і його право на самостійний розвій свого культурного, економічного і політичного життя. Обмежується тільки до того, що стверджує, що це право було знехтоване, а міжнародні договори, що це право гарантували, Прага не виконала. Ми в Америці добре бачили, до чого доведе Чехословаччину того роду політика, і тому у пресі та на різних конгресах і маніфестаціях пробували прилюдно заговорити до політичного розуму провідників Чехословаччини.

Ми вважали, що цей момент зіслала історія на те, щоб чехи виликувалися зі свого політичного русофільства і вже раз пізнали, що вони сусідують через Закарпаття з Великою Україною, а не з Московщиною. А коли український нарід зміг по отхоті літ неволі піднятися у 1917—1918 році до самостійного державного життя і таким життям навіть якийсь час жити, і то серед найтяжчих обставин і постійної боротьби з нею сусідом. І то-ричними ворогами, то хіба в країні Томи Масарика і демократії повинні відчувати ту велику силу, яку виявили і далі виявляють українські міліонери народні маси в боротьбі за здійснення тих принципів, які проголосив американський президент Вільсон, а завдяки яким також і чехи стали дер-

жавним і самостійним народом. Однак пазка влада не хотіла цього розуміти. І тому не розв'язувала позитивно української справи. Саме цей брак політичного розуму, як і брак людського відчуття трагедії 45-міліонного українського народу, що бореться за свою свободу, не дали змоги Закарпаттю за чехословацької влади розвинути у такому природному українському вигляді, якого вимагали справедливості і добре зрозумілі інтереси українців, чехів та словаків. Тепер те все мусить бути негайно направлене.

Повідомляю, що я одержав телеграфічні припорушення з Злучених Держав Америки боронити в імені міліонної маси американських громадян українського роду право Закарпатської України рішати про свою долю. У зв'язку з тим подаю до загального відома наших братів і сестер на Закарпатті, як і різних офіційних чинників, таке:

Формально доводиться мені говорити в імені української, американської установи, що зветься „Український Народний Союз“, який існує в Америці 44 роки і має десятки тисяч членів. А також від політично-гуманітарної української установи „Об'єднання Українських Організацій в Америці“, що то від 17 років допомагає українському народові в його змаганнях до визволення. Кажу „формально“ бо фактично справа представляється так, що на цілі український півкулі серед міліонів української імміграції нема такої української партії, установи, чи церкви, яка фактично вже не за-являла за те, що ось тепер стверджує. А саме:

1) Закарпатська Україна є власністю того 45-міліонного українського народу, що від тисячеліть з нею сусідом. І тому ціла українська нація відчувала у теперішній хвилині право і обов'язок допомогти словом і ділом цій країні добути такі права, щоб уже раз назавжди був там справжнім господарем український нарід, до своєї культури, мовою і рідною назвою краю.

2) Американсько-українська

імміграція, а то й увесь український нарід ніколи не відносились ворожо до чехів і словаків. І також не думають шкодити їм у теперішній важкій хвилині. Вони тільки настоюють на те, щоб український нарід на Закарпатті став необхідним і державним і не був далі предметом національного і культурного гноблення та матеріального висиску. А також, щоб Закарпаття уже раз перестало бути „паладаром“ для ударів у державницькі і національні ідеали української нації з боку не тільки Советів, але й інших ворогів української державності. А якщо чехи і словаки є дійсно за право українського народу на самостійне державне життя, то вони цілком певно знайдуть і тепер в

українському наріді щирих приятелів не тільки на Закарпатті, але всюди, де він жив би. Тільки хай завжди пам'ятають, що як для них їх рідна земля і її воля є в першому місці, так для чесних, свідомих і характерних українців є Україна понад усе!

Виконуючи отсю заяву, дане мені упововання, витою щиро всіх наших естер і братів у Закарпатській Україні з їх уже осягненими здобутками і кличу:

Держіться твердо далі на становищі господаря Закарпаття — нашої прадіної української землі. Ми всі, де ми не булиб, є з вами і для вашої допомоги. Пам'ятайте, що ваш успіх є успіхом усього українського народу і перемогою правди.

ЗАКАРПАТСЬКІ ЛЕМКИ

(2)

Мова закарпатських лемків відзначається тим, що наголос — за винятком небагатьох висловів — паде у двох і більше складових словах усе на склад передостанній, подібно, як у польській мові, напр. язык, медвідь, человек, вода, гора, жена, суха, земля, молоко кипит, поїмал, пан ся радувал, дал два златівки хлопцви, подякувал, за тобом і т. д. А всеж мова їх нагадує прикмету говірки наших галицьких лемків і взагалі це не дуже різка відміна галицької мови.

Мова галицьких лемків і мова закарпатських лемків підлягла сильно словацькому впливові. Відкиляж узявся цей вплив у лемків в Галичині, коли Галичина не була ніколи о-сідком словаків? Це треба так пояснити: Словаки в західній частині Закарпаття здавна жили з русинами в суміші. Словацька мова впливала сильно на лемківську говірку, хоч кінець-кінців словаки, які жили з лемками, таки зручилися. До того причинився багато руський обряд або як нарід говорить „віра руська“. Це мусило статися давно-давно, коли то наш обряд і в сусідів був у поважанні. Та часом обставини змінилися. Вищі верстви наших закарпатських братів спроневерилися своїй національності та своєю обрядові, якому осталися вірні лише бідніші люди. Угорським руснакам ставало щораз важче і вони почали переходили

карпатський хребет до Галичини. Тут поселювалися на полонинних, погористих землях, які тоді, мабуть, дуже слабо були заселені — а саме на просторі, зайняті нинішніми галицькими лемками. Отак тоді переселенці принесли до Галичини руську говірку із сильною домашньою словацькою. Не лише сама бесіда лемків підтримує той здогад, а говорять за те і вся авдача лемків, начеб галицьких словаків, більше метка, запалана та виразливіша, яка різко відбиває від задумливості, податливості та легкої уступливості інших племен українського народу в Галичині. Галицькі лемки до недавніх часів жили з угорськими лемками в янайдружніших взаєминах: бо, поминувши те, що галицькі лемки ходили на заробітки в Угорщину — не раз також женилися і віддавалися за галицької Лемківщини в угорську Лемаччину і навпаки.

У Венеції, дочерній селі, приналежній до Лукова, донедавна була старовинна дерев'яна церква, якої дзвіниця давнім звичаєм збудована разом одноцільно з храмом Божим. Церкву ту збудували 1654 року в Новій Весі на галицькій Лемківщині, а перевезли з Нової Веси в 1774 році до Венеції на Закарпатті (тодішній Угорській Русі). Про це є старовинний напис на церкві. Про саме переставлення церкви згадано в тім написі так: „Созда ся сей храм року 1654 за тістаніем превелебного отця Константина Тарасовича презбітер лукавського“. Видно, що і в речах хвали Божої між лемками та лемками були тісніші зв'язки — хоч закуплення лемками старої дерев'яної церкви в Галичині будувалося свідчить про „гарзд“, що його переживали наші брати під владою Угорщини.

Щодо самої мови західно-закарпатських лемків, то в них, подібно як у галицьких лемків, проявляється велика ріжнотанітність у виговорі, а почасти і в формах, і то не раз у місцевостях, що лежать близько себе, сусідують із собою. І так напр. у Бодруда-лі говорять: с'а, с'іно; у Гула-ківцях: с'я, с'іно; в Пітрові, Курові, Орлові: „ша“ замість „ся“; у Збійнім „са“ у Збій-нім: „шюрний“, „шєрвенний“ (майже „сєрвенний“, „шєло-вік“ замість „чорний“, „чєр-венний“, „чєловік“; у Ястребі, в Стариці: „гоуова“, „ходіуа ем“, „уавка“ замість: „годова“, „ходіла ем“, „лавка“; у Боро-вому говорять: „опапка“, а в Калинові (дочерній Борового) „опаука“. Декуди, як у Габу-рі, мішаються форми „бити“ і „бути“, „позабивати“ і „поза-“

бувати“. Навіть у різних частинах того самого села іноді бувають ріжніші в бесіді. І так, у Габурі діляться мешканці на вижний, середній і нижній. Вижний (і в більшості серед-ній) говорять: „Дитина спит“, а нижній: „Дитина спе“. Те ще в більшій мірі можна сказати про поодинокі вислови на означення деяких предметів. І так напр. у Збій-нім кажуть: „здушник“, у Борові: „жужушанка“, на Спі-шу і в Шаріші: сердак; у Калинові називають великий ніж до різання худоби: „дубас“, у Збійнім: „костура“. На Спішу говорять: „дедіна“ (чеське „дедіна“), в інших околицях звичайно „валал“, замість „се-ло“, слова тут рідко вжива-ного.

*) Цар Жигмонт III. в 1412 році заставив у Польщі Спішчину за 37,000 кіп пражських грошей. Після першого поділу Польщі Спіш відда-ли Угорщині в 1773 році. Так то Спішська країна була в заставі у Польщі більше ніж півстоліття. За той час мабуть і найбільше угорських лемків перейшло в Гали-чину.

НЕ СПІЗНАТИСЯ З ОГОЛО-ШЕННЯМИ!

Останніми часами адміністрація „Свободи“ почала ді-ставати щораз більше спізне-них оголошень. Деколи це не-минуче, але в багатьох випад-ках не має ніякого виправдан-ня. Відноситься це передовсім до тих осіб і організацій, що просто переходять на звичай присилати оголошення в о-станній хвилині перед часом їх появи в газеті.

Супроти цього звертаємо тим особам і організаціям у-вагу на отсі факти:

1) Оголошення, вислане в останній хвилині, може легко за-пізнитися на пошті або за-тратитися, коли воно не буде до-ручене в правильний часі.

2) Коли адміністрація його одержить, вона може одержати його так пізно, що помісти-ти його в числі, показанім о-голошувачем, буде при най-кращій волі адміністрації не-можливо.

3) Звичайно таке поміщення по-лучене з надзвичайними ко-штами для видавництва „Сво-боди“ і через те видавництво примушене за таке оголоше-ння числити більше, ніж за о-голошення, прислане на час.

4) Спізнене оголошення не може дістати відповідної у-ваги ні з боку адміністрації, ні з боку складачів. Через те в ньо-му можуть легко трапитися помилки, яких не булоб, якби воно було прислане на час. Воно не може бути відповідно ви-роблене складачами: І не може рефлектувати на краще місце на сторінці часопису; бо краще положення застері-гається для того оголошення, що прийшло перше.

Щоб оголошення дістало всю потрібну увагу і його по-міщення не потягло збільше-них коштів, воно має бути в адміністрації найдалі 48 годин до появи числа, в котрім воно має бути поміщене. За оголо-шення, які прийшли пізніше, адміністрація примушена чи-слити більше, як за оголоше-ння, прислане на час, і за вір-ність такого оголошення з за-мовленням адміністрація не бере відповідальності.

Адміністрація просить усіх, що подають оголошення до газети, присилати їх на час.

Адміністрація „Свободи“.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

М. С., Нью Йорк, Н. Й. — Редакція завалена дописами на два тижні наперед. Ваш до-пис буде надрукований, як прийде на нього черга.

Забгато чємности.

Мойше Городенкер пішов на летунський майдан. Нагло ві-тер зривав йому капелюх і не-се вгору.

В тій самій хвилині відлітає якийсь літак.

— Ах, напавду! — кричить Мойше — не трудіться, пане летуне, то й так був старий капелюх.

св. Марка. Оглядав вікна Ка-д'Оро, з яких кожне має іх-шу прикрасу. Наші думки бу-ли видно однакові, а я гадаю, що їм легше обмінюватися думками, тому, що вони сліпі і їх увага не звертається на зовнішні речі. Не треба було довго ждати на доказ того. Фачіно Кане перестав грати, підвісся та підійшов до мене. Він сказав лише:

— Вийдемо надвір.

Я взяв його за руку й ми пішли. Як ми були надворі, сказав він:

— Чи хочете довіряти мені та повести мене до Венеції? Я вчинив би вас багатшим, ніж десять найбагатших домов в Амстердамі й Лондоні, багат-шим, ніж Ротшильд, багатим, як султан із Тисячі й одної ночі!

(Дальше буде).

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ
НАПЕРЕДОДНІ
ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ
В ДВОХ ТОМАХ
Написав
Остап П. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
в Книгарні „Свободи“
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street,
або P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

При цьому питанні сліпий звернув голову до мене, наче хотів пригнупитися до мене. Цей рух був дійсно трагічний. Потім сказав:

— Через нещастя.

Підчас танцю, який грали опісля, пригладявся я до старо-го венецького гранда. Я бачив Венецію над соняш-ним Адрієйським морем. Бачив її упадок на цьому знищено-му ліці. Я ходив усюди цим містом, від Ріальта до Канале Гранде й вернувся до церкви

— Відкиля ви, музико?
— З Венеції, — відповів слі-пий з легким італійським на-голосом.

— Чи ви з роду сліпий, чи ви зір?

— Наслідком нещастя, — відповів він скоро — через про-кляту полуду.

— Венеція гарне місто, вже здавна хотів я туди поїхати. Лице старого оживилося. Схвилювався дуже.

— Якби я пішов із вами, ви не змарнували би часу.

— Не говоріть йому про Ве-нецію, — вмишався скрипак — а то наш дожа стане роз-повідати й не скінчить так ско-ро, тимбільше, що він має вже в собі дві літри.

— Далі, старий, граємо, — сказав флетист.

Вони знову стали грати, та венецієнець увесь час вітрив мене; видно, зацікавився мною. Лице його не було вже таке сумне-непотішне; якесь надія просвічувала його. Він усмі-хався та втирав собі хусточ-кою чоло. Словом, він був ра-дій, як той, що говорить про-те, що його серцю найбіль-ше.

— Скільки літ маєте? — спитав я.

— Вісімдесят два роки.

Відколи ви втратили зір?

— Тому яких п'ятдесят літ, — відповів він.

— Чому вам інші кажуть: дожа?

РАДА „НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ“ У ЛЬВОВІ

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ

(Звіт з концертної поїздки Марії Сокил і Антона Рудницького).

Рада „Народної Лічниці“ й управа шпиталю „Народної Лічниці“ у Львові звернулася минулого року до наших відомих артистів Марії Сокил і проф. Антона Рудницького з проханням поїхати до Злучених Держав Америки з концертами, що мали б на меті спонукати серед наших американських земляків справу допомоги для „Народної Лічниці“ та її нововідкритого шпиталю, який завдячує своє повстання благородній ініціативі і матеріальній допомозі Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея. Обое артисти радо піднялися цього завдання і впродовж своєї сімнадцяти поїздки по північно-американських містах виступили з 23 концертами, які, як відомо з голосів української американської преси, стояли на небуденному мистецькому рівні і принесли нашим артистам заслужені великі мистецькі успіхи. Тим успіхам відповідає теж матеріальний вистіг концертів. У зв'язку з тими концертами зложила наша еміграція в Злучених Державах на „Народню Лічницю“ і на „Український Шпиталь“ у Львові жертви в сумі \$5,463.05, а загальний біланс представляється ось-так:

Вислано до „Народної Лічниці“ у Львові:

Дітройт (1-ий концерт)	\$647.00
Філадельфія	511.42
Шікаго	557.21
Олбані	178.21

Разом \$1,893.84

Зложено до рук п. проф. Рудницького для передачі „Народній Лічниці“:

Нью-Йорк (1-ий концерт)	\$358.48
Бостон	226.35
Клівленд	238.36
Нью-Йорк (2-ий концерт)	758.35
Джерсі Сіті	473.45
Дітройт (2-ий концерт)	372.35
Сиракуза	460.34
Тrenton	122.55
Вотергайт	262.30
Понтіак	190.94
Пітсбург	350.00
Обурі	180.00

Разом \$3,933.47

Вислано до „Обеднання“ для „Нар. Лічниці“:

Нью-Йорк	\$450.00
Елізабет	450.00
Рочестер	275.75
Понкерс	107.89
Пасейк	226.23

Разом \$1,409.87

Загалом \$7,237.18

З цього, як згадано вище, самими жертвами зложено на концертах \$5,463.05.

У звіт з мист. у яких відбулися концерти, не включено міста Честер і Скентон, які зложили до рук п. проф. Рудницького тільки частину прибутків (Честер \$150, Скентон \$45), а зібраних на концерті жертв (Честер \$164.46, Скентон \$95), які згідно з вітаннями, поданими в українській американській пресі, мали бути вислані впродовж до „Нар. Ліч.“ до Львова, „Народня Лічниця“ досі не одержала.

До звіту доходить жертва Т-ва „Дністер“ у Нью-Йорку в формі уділів „Земельного Гіпотечного Банку“ у Львові на суму 1,800 злотих і дар анонімного жертводавця в формі дорогих лікарських інструментів, переданих для шпиталю через пп. Рудницьких, вартості кошту 3,000 зл.

Рада „Народної Лічниці“ й управа шпиталю „Нар. Лічниці“ стверджують, що всі рахунки, передані п. Марією Сокил і п. проф. А. Рудницьким, згоджуються якнайточніше з усіми квітами, посвідками Комітетів, звітами, друкованими в українських американських часописах, тощо. Всі гроші, зложені до їх рук, обое артисти передали в найбільшому порядку Раді „Народної Лічниці“ й управі шпиталю „Народної Лічниці“ у Львові.

Рада „Народної Лічниці“ й управа шпиталю висловлюють ВПані Марії Сокил і ВПанові Проф. Антонові Рудницькому сердечну подяку, що Вони віддали свої імена, свій талант і свою працю на службу благородній справі і не шадили трудові, щоби при допомозі своїх концертів зацікавити наших земляків за океаном „Народню Лічницю“ і шпиталем „Нар. Лічниці“ та придбати для них матеріальну поміч.

Одночасно Рада „Народної Лічниці“ й управа шпиталю висловлюють свою глибоку вдячність для наших американських Земляків, що своєю прихильністю на концертах Марії Сокил і Антона Рудницького та своїми жертвами виявили свою ввічливість для нашої установи. „Народня Лічниця“ сердечно дякує всім, що причинилися до успіху концертної поїздки наших артистів, у першу чергу Високопреподобному Духовенству обох наших віроісповідань з Преосвященними Владиками на чолі, Хвальним Редакціям наших часописів у Злучених Державах, „Союзіві Українок Америки“ й усім Установам, Товариствам та Організаціям, що своїм трудом чимнебудь причинилися до успіху концертів наших артистів, а тимсамим і для справи „Народної Лічниці“.

Рада „Нар. Лічниці“ подає до відома, що на своєму засіданні 26-го вересня ц. р. Рада рішила назвати окремі ліжка в шпиталі „Нар. Лічниці“ іменами української еміграції тих міст, у яких підчас концертів зложено жертви на „Нар. Лічницю“ у висоті щонайменше \$400, себто рівновартості коштів уфундування одного ліжка в шпиталі, які вносять 2,000 злотих. Тими містами є: Дітройт, Філадельфія, Нью-Йорк,

Нью-Йорк, Джерсі Сіті, Елізабет і Шікаго. Окремі ліжка в шпиталі „Нар. Лічниці“ називатимуться: „Іменем українців міста Дітройт“, „Іменем Українців міста Джерсі Сіті“ і т. д. У тій самій формі приміщені будуть назви цих громад („Українці міста Нью-Йорк“ і т. д.) у вестибюлі шпиталю на вмурованій там таблиці з іменами фундаторів пам'яткових ліжок.

„Народня Лічниця“ у Львові має перед собою нові, дальші завдання: розвинути Український Шпиталь ім. Митрополита Кир Андрея у більшій мірі, як це досі було можливе, розширити його відділи, збільшити кількість шпитальних саль і приступити до будови дальших частин шпитального будинку, тому, що нинішній ледви вже вистарчає для потреб українського населення Львова й Старого Краю. Тому потрібні будуть нові кошти; нові жертви всього українського Громадянства.

На прохання „Нар. Лічниці“ п. Марія Сокил і п. проф. Рудницький погодилися продовжувати ще й у цьому році благородне діло допомоги для „Нар. Лічниці“ і шпиталю „Нар. Лічниці“ при допомозі своїх концертів у Злучених Державах і Канаді. Тому Рада „Нар. Лічниці“ й управа шпиталю просять усю нашу заокеанську еміграцію і надалі в якнайширший спосіб піти назустріч концертам Марії Сокил і Антона Рудницького, а тимсамим і допомогіві акції в користь „Народної Лічниці“ і Першого Українського Шпиталю ім. Митрополита Кир Андрея.

Львів, 7. жовтня 1938.

ЗА РАДУ „НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ“:

Володимир Децикевич,
Голова Ради „Нар. Лічниці“.

Д-р Тит Бурачинський,
Директор Шпиталю „Нар. Лічниці“.

Заввага від Обеднання:

Цифри, подані в повищому звіті під рубрикою „Вислано до Обеднання“ для „Нар. Ліч-

ниці“, не відповідають дійсному стану. До Обеднання прислано такі суми: Д. Гросуляк (Спрінг Велд, Н. Й.), \$2; Ф. Цюх (Фініксвіл), \$5; Нью-Йорк, Н. Й., \$450; Елізабет, Н. Дж. (три посилки), \$491.50; С. Гладкий (Джерсі Сіті), \$5; Нью-Йорк \$10; Рочестер, Н. Й., \$275.75; Пасейк, Н. Дж., \$226.23; Мінеаполіс, Минн., \$36.30; Ронкерс, Н. Й., \$93; Марія Мазур (Амівіл, Н. Й.), \$10; С. Телевяк (Готон, Н. Дж.), \$1. Разом \$1,619.78. Ту суму передано п. Антонові Рудницькому, представникові Української Народної Лічниці, 17. червня 1938, на що одержано посвідку. Крім того вислано впродовж до „Нар. Лічниці“ посланку \$50, що надійшла пізніше від громади в Ронкерсі. Також пізніше вислано кілька уділів Земельного Банку від жертводавців з Вілкс Бери, Па.

Нижче подаємо лист Народної Лічниці, з якого виходить, що Лічниця одержала від п. Антона Рудницького цілу ту суму, яку він одержав від Обеднання. Чому в звіті „Нар. Лічниці“ зайшла помилка на суму понад \$200, не відомо. Обеднання в тій справі звернулося до управи Лічниці.

Лист до „Обеднання“ звучить:

До Хв. Тов-а „Обеднання“, до рук Вп. Дмитра Галичина, рек. секр., в Джерсі Сіті, Н. Дж.

Президія і Рада Народної Лічниці у Львові стверджує оцим відбір 1,619 (одна тисяча шістьсот дев'яносто) доларів 48 центів, переданих „Обеднанням“ п. проф. А. Рудницькому для „Нар. Лічниці“ у Львові титулом прибутків і жертв з концертів Марії Сокил і Антона Рудницького в Злучених Державах.

При цій нагоді дозволяємо собі скласти „Обеднанню“ щирі подяки за все, що Воно зробило для справи успішного переведення концертів згаданих артистів, а тимсамим і для „Нар. Лічниці“.

Львів, 25. вересня 1938.

За президію і Радю „Народної Лічниці“: Володимир Децикевич, Голова „Нар. Лічниці“; Д-р Тит Бурачинський, Директор Шпиталю „Нар. Лічниці“.

„ГАЛОВІН“ У МОДІ.

Івєлін Неп, відома фільмова акторка, зробила собі з нагоди народнього американського свята „галовін“ зарукавок і капелюх з гарбуза.

Непорозуміння.

— Мою жінку пізнав я через фахову свашку. Можу її вам поручити.

— А чому ви розводитеся?

ПОДЯКА

ХОЧУ ОТСИМ ЗЛОЖИТИ ЩИРУ ПОДЯКУ ШАНОВНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПУБЛІЦІ, КОТРА ТАК ЧИСЛЕННО ВІДВІДУВАЛА МОЇ СКЛЕПИ ВПРОДОВЖ ЦІЛОГО МІСЯЦЯ ЖОВТНЯ З НАГОДИ 20-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ МОГО ІСНУВАННЯ В БІЗНЕСІ.

КОЖНИЙ ПОКУПЕЦЬ МОЇХ СКЛЕПІВ ПЕРЕКОНАВСЯ, ЩО ЦІНИ В ЦИХ СКЛЕПАХ БУЛИ СПРАВДІ ПРИСТУПНІ, А Я ПЕРЕКОНАВСЯ ЗА ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ, ЩО Є БАГАТО ЛЮДЕЙ, ДЛЯ КОТРИХ ДОЛЯР ВІДІГРАЄ ВЕЛИКУ РОЛЮ. ТОМУ Я РІШИВСЯ Й НА ДАЛІ ПРОДАВАТИ ТОВАРИ В СВОЇХ СКЛЕПАХ ПО ТАКИХ НИЗЬКИХ ЦІНАХ, НА ЯКІ ЛИШЕ ОБСТАТИ МОЖНА.

Я ХОЧУ ДАТИ ПУБЛІЦІ НАГОДУ ЗАОЩАДИТИ СТІЛЬКИ, СКІЛЬКИ ЛИШЕ МОЖНА.

Я ПРОДАЮ ПО ЦІНАХ, НИЖЧИХ НІЖ У „ЧЕЙН СТОРАХ“, І ТАКІ ЦІНИ Я ХОЧУ ЗАДЕРЖАТИ НА ДАЛІ.

ЦЕ НЕ СЕКРЕТ, ЯК Я ЦЕ МОЖУ ЗРОБИТИ: Я БІЛЬШЕ КУПУЮ, ТОЖ ДЕШЕВШЕ ДІСТАЮ ТОВАР. ЧЕРЕЗ ТЕ МОЖУ ПРОДАВАТИ ТОВАР ДЕШЕВШЕ. ЧЕРЕЗ ТЕ МОЖУ КОНКУРУВАТИ З НАЙБІЛЬШИМИ „ЧЕЙН СТОРАМИ“ В НЬО ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ. ЧЕРЕЗ ТЕ Я МОЖУ ДАТИ ШАНОВНІЙ ПУБЛІЦІ МОЖНІСТЬ ЗАЩАДИТИ ГРОШІ ПРИ КУПНІ В МОЇХ СКЛЕПАХ, А ГРІШІ, ЗАЩАДЖЕНІ В МОЇХ СКЛЕПАХ, МАЮТЬ ДЛЯ МОЇХ ПОКУПЦІВ ТАКЕ ЗНАЧІННЯ, ЯКЕ МАЛО БИ ПІДВИЩЕННЯ ДЛЯ НИХ ЗАРІБКІВ НА 5, 10 АБО 15 ПРОЦЕНТІВ.

Я ПРОШУ ШАНОВНУ ПУБЛІКУ ПРО ДАЛЬШЕ ПОПЕРТЯ, БО В ЦЕЙ СПОСІБ ШАНОВНІ ПОКУПЦІ ДОЗВОЛЯЮТЬ МЕНІ УДЕРЖАТИ НИЗЬКІ ЦІНИ ТА УМОЖЛИВЛЯЮТЬ МЕНІ ДАТИ ЇМ МОЖНІСТЬ ЩАДИТИ СВОЇ ГРОШІ.

Я ПРОШУ МОЇХ ПОКУПЦІВ ПОРІВНЯТИ ЦІНИ В МОЇХ СКЛЕПАХ З ЦІНАМИ В ЇХНІЙ ОКОЛИЦІ, ЩОБИ ПЕРЕКОНАЛИСЯ САМІ, ЩО ВСЕ, ЩО Я ТУТ ПИШУ, ВІДПОВІДАЄ ПРАВДІ.

МОЇ ЦІНИ БУДУТЬ ПОДАНІ КОЖНОГО ТИЖНЯ В „СВОБОДІ“ В ПЯТНИЦЮ АБО СУБОТУ, А ІКШІ ЦІНИ МОЖНА ОГЛЯДАТИ У ВІКНАХ НАШИХ СКЛЕПІВ.

ДЯКУЮЧИ ЩИРО ЗА ДОТЕПЕРІШНЄ ПОПЕРТЯ, ПОРУЧАЮСЯ Й НА ДАЛІ ЛАСКАВИЙ ПАМ'ЯТІ.

П. СТАСЮК

МОЛЕБНІ НА ІНТЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Українська Стрілецька Громада в Злучених Державах віднеслася 26-го серпня 1938 р. до українських єпископів в Америці з проханням видати зарядження своїм дієцезіям щодо відправи молебнів у день першого листопаду на інтенцію українського народу зприводу 20-ліття української державності на Західніх Землях України. Стрілецька Громада одержала досі повідомлення від обох православних дієцезій, що такі молебні будуть відправлені в усіх церквах згаданих дієцезій 1-го листопаду, ввечір. А українська католицька дієцезія подала в часописі „Америка“ згадку, що панахиди й молебні будуть відправлені 27-го листопаду. Тому прохаємо громадянство взяти численну участь у молебнях у день 1-го листопаду, а опісля в день 27-го листопаду. Управа Стрілецької Громади.

ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ В НЬОАРКУ, Н. ДЖ.

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА БУДУЧІСТЬ (4-ий ВІДД. ОБОР. УКРАЇНИ) В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (OCTOBER 30, 1938) в год. 2-гій по обіді в УКРАЇНСЬКІМ РОБ. ДОМІ, 59 БІКОН УЛ., НЬОАРК, Н. ДЖ.

ВІДБУДЕТЬСЯ: ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ

на котрім говорити буде професор НИКИФОР ГРИГОРІВ, котрий щойно приїхав з Чехословаччини та розкаже про нову загрозу українського Закарпаття зі сторони Мадярщини та Польщі.

Тому всі на віче, щоб могучим голосом запротестувати. Геть з польським та мадярським зазіханням по українське Закарпаття. 252

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! Зприводу 125-ліття уродин найбільшого генія України ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

8. СІЧНЯ (JANUARY 8) 1939. РОКУ у ВЕЛИКІЙ САЛІ КАРНЕГІ ГОЛ у НЬО ЙОРКУ ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

увесь опертий на творчості Тараса Шевченка, під начальною орудою Павла Печеніги-Углицького. — Просимо всі організації брати під увагу цей концерт при укладанні своїх імпрез у тому часі.

ПРИКРАСА ДЛЯ КОЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ

Вже одержано в більшій кількості велику кольорову відбитку славного образу українського артиста-малюря Миколи Іванюка

ВІЗД. ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЄВА

Образ має розміри: 31-цалів довжини й 23 цалі, ширини. Оправлений у відповідну золочену раму може бути прикрасою приватної хати або товариства. Ціна (з пересилкою) 3 дол. 50 цент. До набуття: „СВОБОДА“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА.

Всенародне віче в обороні Закарпаття.

Крик життя українського народу до його самоозначення відбився сильним відгомном по всіх осередках українського життя на еміграції.

За старанням 12-го відділу ОДВУ дня 9-го жовтня відбулося в українській салі при вул. Френклин всенародне віче, на якому зібралися всі організовані сили українського громадянства, включно з представниками братів із Закарпаття.

Віче відкрив голова ОДВУ, М. Ворончак, похитуючи на голову віча Т. Свистуна та секретарів Степана Міляна і Митра Пасичника — українською мовою, а панні Марію Генрі і Давида Хмелика — англійською мовою.

Віче почалося відспіванням „Не пора“.

Т. Свистун у вступному слові передав ширший начерк тяжкого положення наших братів у неволі, згадуючи, що Організація Українських Націоналістів витворила нового типу українця, який веде безпощадну боротьбу з наїзниками українських земель.

Наступний бесідник, проф. М. Герман, говорив, що „самовизначення народів“ принесло українцям гіршу неволю, ніж ту, яку ми терпіли за царів. Минає двадцять літ після війни, а справа поневоленних націй є одною з перших, щоб наш народ був вільний. Аж тепер показується, що український уряд під червоним сатрапом не є вільним стати в обороні найменшого брата на Закарпатті і тому ми, живучі в Америці, є одиноки і найбільш управлені постійно за поневоленних братів.

Від провodu О. У. Н. з Європи виголосив широкий реферат полк. Р. Сушко і передав привіт від Проводу Українських Націоналістів. Визволення України не роками, а місяцями віддалене від нас — воно прийде тому, що ми його хочемо. Є певним, що Совети не допомогли Чехії, тому, що підготовка українців у червоній армії є така, що вразі війни вони певно мали б страдати Україну. Щоб це відомити, вони не рішилися постоїти за Чехію. Неволя українців гартує нас тому, що визвольна ідея є глибоко вкорінена між нашим селянством, що є найбільшим запевненням в будучності. Є певні можливості, що з Закарпаття пічнеться відродження нашої держави. Великим гріхом неорганізованих українців є зв'язувати його з рухом фашистів, коли український націоналізм є далеко старший ніж фашизм. За Україну, з Богом, і в ширшій ідейній праці її організованих синів — полк. Р. Сушко при заглушючих оддеских тисячній публіки закінчив свою глибоко продуману промову.

Голова віча Т. Свистун прочитав резолюції українською мовою з додатком коначної і негальної військової допомоги Закарпатській Україні; поручник ам. армії Д. Хмелик відчитав резолюції англійською мовою. Резолюції були прийняті публікою загальним повстанням з місць.

Один із багатьох представників Закарпаття, п. Шелель, підкреслює, що єдина український народ ніхто не зможе поконати.

Після того говорив д-р В. Галан, що відтепер ми мусимо не тільки нотами жадати рівності, але й вислати в Україну корпус українських техніків. А між собою мусимо очистити ряди від комуністів і інших яничарів.

При закінченні віча Т. Свистун заохочував громадян до підтримки праці українських націоналістів та вів за прибутку зложити жертви на визвольний рух Закарпатській Україні.

Гимном „Ще не вмерла України“ закінчено віче. Резолюційні протести і телеграми вислано до великодержав світу. Переведена збірка на оборону Закарпаття принесла \$152.50.

Жертвували по \$5: О. Просіцький, Центрист; Поперечний \$3; по \$2: Т. Свистун, Хадай, О. Савчук, О. Мичик, о. І. Врублевський, о. І. Палай, Гула, Рубан, Єдина, Урбан, Рутський, Грицький, Шпікула, Т. Сорока; по \$1: полк. Р. Сушко, М. Пасичник, С. Мілян, Наконечний, С. Станішак, Ялечко, Зазуляк, Д. Кошик, В. Вітошинський, Куленік, С. Штогріш, Федина, М. Ворончак, С. Сенків, А. Колодій, Сапелюк, Т. Хемій, Поранич, Янич, Грицький, Володінський, Е. Сітківич, Сивуляк, Бугера, Г. Штогріш, Васильюк, Мартець, Гурій, Крайник, Огар, І. Гула, Глиницький, Білокур, Яворський, Г. Бурій, Г. Рибалко, М. Штега, Карбінчик, Пшачанюк, Ганас, М. Дубас, Дулин, Романюк, Мочернюк, Козак, Потуцько, Стеців, п. Анна Кісць, Кобиланський, п. Богата, Бригалевиць, Лешиниш, Ковтанюк, Качмарський, Завада, Кузька, Феснак, Тоганчин, Мосинько, Лончак, Пеленський, Мельник, Коваль, Війтін, Мусій, Кушина, Довганчук, Комар, Козарський, С. Слободян, Сакшара, Мах, Козачиниш, Шеремета, Янішин, Жураковський, Верещак, П. Головата, П. Насевич, д-р В. Галан, Г. Гариш, М. Насевич, Н. Н. Рибак, Самбір, Бліш, Бережницький, п. О. Кобиланський, по \$0 ц.: Індик, Головач. Разом \$137. Дробиши \$15.50. Загальна збірка \$152.50.

Секретарі віча: Митро Пасичник, Степан Мілян, Марія Генрі, Давид Хмелик.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКУ УЧАСТЬ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

Дальші жертви на участь української імміграції у Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 році зложили:

Бр. св. Николая, від 5 У. Н. С.	\$25.00
Асторія, Л. А. А., Н. И.	
Члени Бр. св. Николая, від 5 У. Н. С., зложили	11.50
Зо спільного балю Бр. св. Николая, від 6 У. Н. С., і Жіночої Громади в Асторії	13.50
Марія Іванушко, Нью Йорк	5.00
Тов. ім. Т. Шевченка, від 349 У. Н. С., Меміал, Н. Дж.	10.00
Членині Сестринства Благоушешення, від 125 У. Н. С., Шіако	6.75
Петро Задорський, Нью Йорк	5.00
Союз Українок, від 27, Пінсбург, Па.	10.00
Члени Бр. св. Арх. Михайла, від 11 У. Н. С., Джанетт, Па.	6.00
Українська Запорозька Стр. від 1234 У. Н. С., Елізабет, Н. Дж.	15.00
Павло Михайлюк, Гобокен, Н. Дж.	3.00
П. Савчук, Нью Йорк	1.00
Василь Куряк	2.00
Жертви, зібрані панією Ольгою Клячович від чужих і своїх громадян з Пенсильнії. По \$5 зложили: В. С. Бурчінна, канд. до конгресу у Вашингтоні, Па., Джан Блюм, канд. на сенатора у Вашингтоні, Па.; по \$2: Говард Гюз, суддя у Вашингтоні, Па.; Джеймс Бейн, дистрикт атторні у Вашингтоні, Па.; М. Астерон, каніт шериф у Вашингтоні, Па.; Джан Модрак, асист. дистрикт атторні у Вашингтоні, Па.; Михайло Марків, по \$1: Бойд Крурмис, суддя у Вашингтоні, Па.; Клайд Пайпс, адвокат у Вашингтоні, Па.; Адольф Зіман, адвокат; Дейвід Вайнер, адвокат; Сейлм Флегг, адвокат; всі з Вашингтоні, Па.; Ренф Белл, постмстер з Бургеставі, Па.; Джеймс Перкінс, лікар, Вашингтоні, Па.; М. Г. Боверс, лікар, Ленгінат, Па.; Дюліст Фуллер Голанд Ко., Вашингтоні, Па.; Геррі Піперман, окуліст, Вашингтоні, Па.; Василь Шабатура; Іван Сорока; Василь Огирчук, А. О. Гайман, лікар, Бургеставі, Па.; Писніс Скот, банкір з Бургеставі, Па.; П. Б. Філіп, шторник, Бургеставі, Па.; Джіні МакІррі, банкір, Кеннонбург, Па.; Річард Вашингтон Обсервер, Вашингтоні, Па.; А. Біндлі, похоронник, Вашингтоні, Па.; Вісент Маріно, адвокат, Вашингтоні, Па.; Луїс Кафман, адвокат, Пінсбург, Па.; Григорій Шабатура; Е. Животко; Еуген Тушші, Ілля Слободян; Онуфрій Гулян. Разом	46.00
Бр. св. Володимира, від 173 У. Н. С., Вашингтоні, Дел.	10.00
Українська Жіноча Громада, Асторія, Л. А. А.	10.00
Тов. Вішня Україна, від 200 У. Н. С., Озон Парк, Н. И.	25.00

Всіх жертв досі зібрано \$2,497.32

Жертви треба слати до:

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASS'N,

P.O. Box 1014, Church St. Annex,

NEW YORK, N. Y.

Чеки і поштові перекази виписувати на імя:

NICHOLAS MURASZKO, Treas.,

Рекорд.

Жінка: — Я читаю кожного дня про рекорди чоловіків, а ти не маєш ніякого рекорду.

Муж: Нехай котрий спробує так довго видержати з тобою, як я. То був би рекорд над рекордами.

ЧИ ТАК, ЧИ ТАК...

Померанц і Гольдштайн посварились. Американський поєдинок. Тягнуть жереби. Померанц усе мав пеха і тепер витягнув собі смерть.

Дріжить, але підносить гордо голову догори і виходить з револьвером до сусіднього покою. За хвилину стріл... Тиша... Нарешті рипнули двері і в дверях показався... Померанц.

— Можете мені погратувувати, бо я не поцілів себе...

Померанц, — кажуть секунданти — що ти нароби, то ти показав себе негонорний, тепер ніхто не подасть тобі руки...

— А якби я не жив, то подалиб мені руку?

В чудотворця.

Мойше Городенкер посварився з Лейбою і поїхав до славного рабина в Белзі.

— Ребі, — каже — я є Лейба Куликов, скажи мені мою будучність.

— Ой, зле з тобою; жінка вродить тобі близнята, а з них лиш одно буде твоє; гешефти тобі не поведуться, а накінець умреш нагло...

— Ну, ребі, Богу дякувати, що я не є Лейба Куликов, але Мойше Городенкер...

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172
Католицький асистент

H. KOWERDOWICH
110-112 ST. MARKS PLACE,
(East 8th St.)
NEW YORK CITY

повідомляє всіх своїх комерційних і знайомих, що я повернувся назад з Галичини, де я перебував півтора року, і як довголітній кушнір відкрив крамницю з формами й костюмами. Роблю на обсталюнок нові костюми, пелерини і т. д. Нерерабляю, репару, прасую. Маю на продаж готові нові селінові костюми від \$50 агору. Приймаю замовлення як з близьких, так і з далеких сторін. Стор відчинені кожного дня від 9. год. рано до 10. год. ввечір, у неділю й свята за попереднім умовленням. Мої ціни низькі, а робота гарантована! Дорогі Крамні! Займіть місце до інших, то прошу вступити до мене. Не викладайте своїх тяжко зарплатюваних грошей надаром. Най іде український гріш в українські руки. Сховайте собі мою адресу. 234.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найкоршій кораблі на всі прогулянки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, візи, пермити, афідевіти, петції, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

ДОЛІРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО негалазним легальним і нелегальним відповісти до нових законів.

ПОЛГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язуючих законів в краю. Контракти, повноваження, акти даровання, довідні скріпки і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та річні бізнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по совісній пораді та ретельній обслузі.

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET, (між 1-ю і Едено А), NEW YORK, N. Y.

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тугешньої місцевості, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду.

Це мабуть є однією причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки зайде потреба.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City Phone: Bergen 4-5959
34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bayonne 3-0540

ТЕПЕР СЕЗОН НА ФУТРА!

ТЕПЕР ПОРА ДАТИ СОВІЗРОБИТИ НОВЕ або ПЕРЕРОБИТИ СТАРЕ **ФУТРО**
ЗА НАЙНОВІШОЮ МОДОЮ В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНІ:
ЮДІАН КУЗІВ І СИН
315 СЕМА ЕВЕНЮ
(коля 28. вулиці вест)
НЬЮ ЙОРК
Телефон: CHickering 4-3575

S. MOSTOWICH

277 E. 10th ST. NEW YORK
Tel.: ALgonquin 4-7761
ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД КАС.
К е ш, реєстри, к с е в а з, тоді м а з а, с л а в і с і н г м а ш і н з, м і т г р а в і р с ь к і с т і г м а ш і н, т а й п р а т е р с і і н ш і а п а р а т и д л я б у х г е р с ь к и х, г о с п е р с ь к и х і н ш и х б і з н е с і с .
Продаю за го- тітку й на ер- дит. Тако ж купую й направляю вського рода машини. Не шукайте кращого, чим у мене. Не намагайтеся все для рази дешевше в мене.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

БОЛІНІТ

рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болячі ноги, флебіт (запалення жила), напухлі або болісні коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.
Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

Недуги крові, шкіри, нервів, загальну слабкість і нервові вичерпання, катар і хронічні болішки, недуги шлунка й кишків, гемо- рой, в інших відходів забу- рення, що спра- вляють біль та неадогди, забу- рення печінки й сенового міху- ра. Гострі й хронічні недуги чоловіків й жінок лікується з добрим і скорим успіхом. Як маєте якісь недомогання, котрих не розумієте, порадитесь з допирям мене, а я вам вясню.

Проміні X (екс), екзамінація крові й сечі.

Умірковані ціни. ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.

DR. L. ZINS

110 East 16 St. N. Y.
(між 4-тою Е. і Ірвінг Плейс)
ГОДИНИ: від 9. рано до 8. ввечір. В неділі: від 9. рано до 3. пополудня.

4 КОМНАТИ ДО ВІНАЙМУ
під ч. 215 Warren St., під Sussex St., в Jersey City, N. J. Rent \$15.00. Голосіться до джентлмена або телефонічно до:
Dr. SINGER
Journal Square 2-3569.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Д-р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіза крові для подорожного судитва.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслузи. X & флюороскоп.

DR. E. EICHEL
ДЕНТИСТ
Години: 9. рано до 8. ввечір.
8 GRAMERCY PARK
коло 20-тої вул., під 4-тої Евшо, НЬЮ ЙОРК, Н. И.
Говоримо українською мовою.
Телефон: GRAMercy 7-6959

ДО ХОРИХ

Пощо терпіти, коли поміч близька? Багато жінок і чоловіків, що терплять зприводу тяжкої недуги шлунка, серця, нервів, дямбею, ніг, паралізу й багатьох інших небезпечних недуг, є нині здорові. Без ріжнці, що Вас болить і як довго, зверніться до нас це нині, а знайдете повну раду в українській мові.

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО
195—2nd Ave. (плі 12 вул.) New York.
Години: від 10. рано до 8. ввеч. В неділі: від 10. рано до 1. поп.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжнці, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удентейкер заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088.

ПРИ ВЕСІЛЛЯХ
ПРИ ПОХОРОНАХ
ПРИ ВСЯКІЙ
СПЕЦІАЛЬНИХ
НАГОДАХ
— зайдіть до свого —
HOLLYWOOD FLORIST
127 E. 7th St., New York City
(bet. Ave. A & 1st Ave.) or
Tel.: Dry Dock 4-8949

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

Стукнувши кілька разів до черева ідола, тіло Бальза гепнуло глухо на землю. Звідтам почали роздаватися звуки коначної людини. Страшний стогін виповнював черево ідола і надавав йому якогось несамоного звуку. Здавалося, що це стогне величезний ідол. А дикуни стояли надворі і в німім захопленні слухали того стогону.

Стогін ставав усе слабшим і слабшим. Коли він цілком стих, замімілі на хвилину дикуни вибухли скаженою радістю. Вони танцювали, підносили свої списи та викликували похвали на адресу свого божка. „Тепер ти, божку, наситився, але це ще не все!“ — кричали вони. „Давай сюди білих в'язнів, насити божка кормом до сходу“, почали вони домагатись.

Жагундо був дуже задоволений. Бо як довго стогін коначних людей у череві ідола так магічно діяв на його племінників, так довго його панування над ними було запевнене. Побачивши, що дикуни на правду хочуть „дальшого видо- вища, він виступив наперед і проговорив: „Так і буде, як ви хочете. Біла жінка піде як чергова жертва нашому божкові“.

Дикунки з радости звершали, а Боб Мейсон з цілої сили рванувся вперед, щоб захистити Марію. Та кілька дикунів стримали його з усіх сил. Вони зачали реготатись, бо зрозуміли, що Бобові буде дуже тяжко дивитись на цю церемонію. А це додавало видовищу більшого зацікавлення. „То шкода, Боб“, заговорила Марія. „Прощайте всі“.